

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران

حوزه علمیه‌ی زهرا^{ئیه} سلام‌الله‌علیها
شهرستان نجف‌آباد

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

واژه‌شناسی عزّت در قرآن و نقش آن در حادثه عاشورا

استاد داور:

جناب آقای دکتر مسعود راعی

استاد راهنما:

سرکار خانم شریفی

پژوهشگر:

اسماء کاظمی

زمستان 1391

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران
حوزه علمیه‌ی زهرائیه سلام‌الله‌علیها
شهرستان نجف‌آباد

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

واژه‌شناسی عزّت در قرآن و نقش آن در حادثه عاشورا

استاد داور:

جناب آقای دکتر مسعود راعی

استاد راهنما:

سرکار خانم شریفی

پژوهشگر:

اسماء کاظمی

زمستان 1391

تحمیدیه

حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که اهل بیت U را وسیله‌ی نجات از گرداب حیوانیت، به جایگاه والای خویش قرار داد و محبتشان را شرط قبولی طاعات و عبادات دانست. طاعات منکران محبت قبول نیست صد بار اگر به چشمه‌ی زمزم وضو کنند همانا این چهارده نور مقدس‌اند که با خوشه‌چینی در مکتبشان می‌توان به نجات از ورطه‌ی هلاک امیدوار بود زیرا:

سر منزل عشق است حریم حرم یار ای قافله‌سالار نگه دار عنان را و خداوند را شاکر به حسن موضوع و نوکری خاندان مکرم نبی مرسلش ع که افلاک به قدوم قدم‌های ملکوتیش به عرصه آمد و جلوه‌گری نمود.

یک عمر می‌توان سخن از زلف یار گفت در بند آن مباحث که مضمون نمانده است با این مضامین اندک و بی بضاعتی ما حمد خالصانه فقط مخصوص خالق است که تبلور ذرات هستی به خود اوست و اجابت فرمان، به دست اوست. زیرا تا نخواهد، نور هدایت و عشق و محبت نبی و خاندانش در هیچ دلی رسوخ نخواهد نمود.

تقدیمیه

دسته گلی از بیکران خرمن تمام هستی تقدیم به:

سرور کونین، مصباح الهدی، شهید گلگون کفن کربلا که «کَهف الحصین» و «کَهف الوری»

خلقند، حاصل و صاحب ولایت مطلقه و یکی از طرائق الی الله.

تقدیم به ساحت مقدس شفعاى دار فنا و بقاء و واسطه‌ی فیاض و رفع موانع سیر در صعود الی

الله.

مولای ما آقا امام حسین ؑ

که این اوراق ران ملخی است به دربار سلیمانی آن ذات مطهر، باشد که با اکسیر نگاه خود مس

وجودمان را کیمیا کند.

آنان که خاک را به نظر کیمیا کنند باشد که گوشه‌ی چشمی به ما کنند

ایشان همواره شعار خود را برای رسیدن به عزت چنین می‌فرماید که:

«مرگ در راه رسیدن به عزت از زندگی با ذلت بهتر است».

رسول خدا ع در شأن امام حسین U چنین می‌فرمایند که:

«حسین بن علی چراغ هدایت و کشتی نجات و پیشوای سعادت و امام عزت و افتخار است».

نهضت امام حسین U حماسه‌ی برپا داشتن عزت است و جای‌جای آن بیان‌کننده‌ی این حقیقت

است که همه‌ی شرافت آدمی به عزت اوست و کسی حق ندارد جز در برابر خدا خود را ذلیل کند».

ایشان عزت محوری را در جای‌جای قیام خود در نظر دارد و در منازل گوناگون در خطبه‌های

خویش بر ذلت‌ناپذیری خود تأکید می‌کند. وی عزت محوری را در نوع پوشش خود نیز در هنگام

شهادت مد نظر گرفته و پیش از ورود به میدان نبرد لباس کهنه‌ای زیر لباس خویش می‌پوشد که بعد از

شهادت و غارت کردن لباس‌های او رغبت و تمایلی به بردن لباس کهنه‌ی ایشان نباشد و تنش در

مقابل دیگران برهنه نماند.

علاوه بر امام حسین U در قیام کربلا خواهر ایشان حضرت زینب سلام‌الله‌علیها نیز نمونه عالی

عزتمندی است زیرا این خانواده در دامان پدر و مادر عزیزی همچون حضرت زهرا سلام‌الله‌علیها و حضرت

علی U پرورش یافته بودند.

ایشان با روحیه‌ی قوی بعد از شهادت برادر در مقابل دشمن می‌ایستد که دشمن در وصف او

چنین می‌گوید: «هرگز تنها مانده‌ای را ندیدم که فرزند و خاندان و یارانش کشته شوند و با این حال

اینچنین صبور باشد».

آری در گودال قتلگاه و کنار بدن صد چاک برادر خویش می‌فرماید که:

«اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا هَذَا الْقَرْبَانَ»، «خدا این قربانی را از ما بپذیر».

و اوست که در منازل گوناگون با خطبه‌های بلیغ و شیوای خویش رسوایی بنی‌امیه و یزیدیان را

به رخشان کشیده و آن‌ها را در مقابل مردم خوار و ذلیل می‌کند و عزت خود و خاندانش را به رخ

شامیان و کوفیان می‌کشد.

یاران امام حسین U نیز نمونه‌های دیگر عزتمندی در قیام کربلا می‌باشند که در شب عاشورا

هنگامی که امام U خطبه‌ای خواند و آن‌ها را از حادثه‌ی روز عاشورا آگاه کرد و از آن‌ها خواست که

شب را توشه راه خود کنند و خود را از مهلکه‌ی روز عاشورا نجات دهند، با عزتمندی، این چنین

پاسخ دادند که «به خدا سوگند! اگر هزار بار در راه شما کشته شویم و دوباره زنده شویم و خداوند متعال بدین وسیله تو را و جوانان اهل بیت را محافظت کند از مردن باکی نداریم».

و به همین دلیل است که امام حسین (ع) یاران خویش را اَيُّهَا الْكَرَام خطاب می نمود. فرزندان و برادران امام (ع) نیز از این امور مستثنی نبوده و در جای جای کربلا عزت خویش را حفظ نمودند از جمله رد کردن امان نامه ها و بعد از حادثه عاشورا نیز هر چند در قالب اسارت بدون هیچ موضع گیری و یا عکس العملی که نشان دهنده ی ذلت و خواری آن ها باشد از خود نشان ندادند.

در واقع تمامی افرادی که از جانب امام حسین (ع) در حادثه ی عاشورا حضور داشتند شأن انسان های عزیز بودند که می توان به مادران کربلا نیز اشاره نمود که اولاً مشوق فرزندان خویش برای محافظت از امام حسین (ع) و خاندان در نبرد بوده ثانیاً بعد از شهادت فرزندان خویش بدون هیچ جزع و فزعی با فرزندان امام (ع) همدردی کردند.

فهرست منابع

منابع فارسی

* قرآن کریم

* حضرت علی نهج البلاغه، محمد دشتی پیام عدالت، تهران. 1389

1- ابن بابویه، شیخ صدوق، **عیون اخبار الرضا**، ج 1، مترجم علی اکبر غفاری، حمیدرضا مستفید، نشر صدوق، تهران. 1373

2- ابن منظور، محمد بن مکرم، **لسان العرب**، مترجم علی شیری، دار احیاء التراث العربی، بیروت 1414

3- انیس ابراهیم، منتصر عبدالحلیم، الصوالحی عطیه، احمد محمد خلف، **فرهنگ المعجم الوسیط**، ج 1، مترجم محمد بندر ریگی انتشارات اسلامی، تهران. 1386

4- العکبری، محمد بن محمد بن نعمان (شیخ مفید)، **إرشاد**، جلد 2، مترجم: حاج سید هاشم رسول محلاتی، انتشارات علمیه اسلامی، بی جا، بی تا.

5- بندر ریگی، محمد، **المنجد**، ج 2، انتشارات ایران، تهران. 1386

6- جمعی از نویسندگان، **هفت گفتار عاشورایی**، دفتر تبلیغات اسلامی، میراث ماندگار، قم 1390.

7- جمعی از نویسندگان، **ره توشه راهیان نور**، ج 4، دفتر تبلیغات اسلامی، میراث ماندگار، قم 1390.

8- جواد آملی، عبدالله، **قرآن در قرآن**، نشر اسراء، قم. 1378

9- راغب اصفهانی، حسین، **مفردات الفاظ قرآن**، ج 1 و 2، انتشارات مرتضوی تهران. 1383

- 10- سیاح، احمد، فرهنگ بزرگ جوامع نوین عربی به فارسی، انتشارات اسلام، تهران 1377.
- 11- طباطبایی، سید محمد حسین، المیزان فی تفسیر القرآن، مترجم سید محمد باقر همدانی ج 2 و 5 و 6 و 9 و 12 و 15 و 16 و 17 و 19.
- 12- طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان، مترجمان، ج 6 و 7 و 11 و 12 و 15 و 20 و 21، انتشارات فراهانی، تهران 1360.
- 13- طیب عبدالحسین، اطیب البیان فی تفسیر القرآن، ج 2 و 3 و 4، انتشارات اسلام، تهران 1378.
- 14- عمید، حسن، فرهنگ عمید، انتشارات امیر کبیر، تهران 1360.
- 15- فولادوند، محمد مهدی، ترجمه قرآن، ج 1، دارالقرآن الکریم، تهران 1415.
- 16- قریشی، سید علی اکبر، تفسیر احسن الحدیث، ج 3، بنیاد بعثت، تهران 1377.
- 17- قریشی، سید علی اکبر، قاموس قرآن، دارالکتب اسلامیة، تهران 1386.
- 18- قیم، عبدالنبی، فرهنگ معاصر میانه، فرهنگ معاصر، تهران 1385.
- 19- قمی، شیخ عباس، مفاتیح الجنان، مترجم الهی قمشه ای، دارالثقلین، قم 1385.
- 20- کلینی، محمد، اصول کافی، انتشارات جامعه‌ی مدرسین، قم 1364.
- 21- محدثی، جواد، پیام‌های عاشورا، انتشارات زمزم هدایت، قم 1387.
- 22- محدثی، جواد، فرهنگ عاشورا، نشر معروف، قم 1381.
- 23- محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، انتشارات دارالحدیث، قم 1385.
- 24- محمدی خراسانی، صفات یاران امام حسین، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه، ناشر اداره‌ی چاپ و نشر، قم 1390.
- 25- معین، محمد، فرهنگ فارسی، ج 1 و 2، انتشارات صدرا، تهران 1372.
- 26- مقرر، عبدالرزاق موسوی، مقتل الحسین، مترجم علی مخدومی، انتشارات نصایح، قم 387.
- 27- مکارم شیرازی، ناصر و همکاران، تفسیر نمونه، جلد 1، 2، 5، 18، دارالکتب اسلامیة، تهران 1382.
- 28- نیلی‌پور، مهدی، اهداف عاشورا، انتشارات فروغ سلیمان، اصفهان 1389.

منابع عربی

- 29- الامین سید حسن، **اعیان الشیعه**، ج 2، انتشارات دارالتعاریف للمطبوعات، بیروت. 1418
- 30- ابن بابویه، شیخ صدوق، **عیون اخبار الرضا**، ج 1، نشر صدوق، تهران. 1373
- 31- الطبری، جعفر محمد بن جریر، **تاریخ طبری**، ج 6، دارالاحیاء التراث العربی، بیروت. 1429
- 32- العکبری، محمد بن محمد بن نعمان (شیخ مفید)، **الأرشاد**، ج 2، انتشارات علمیه اسلامی، بی تا، بی جا.
- 33- رازی، فخرالدین، **مفاتیح الغیب**، ج 16، دارالاحیاء التراث العربی، بیروت. 1420
- 34- طریحی، فخرالدین، **مجمع البحرین**، ج 3، کتابفروشی مرتضوی، تهران. 1375
- 35- علی v، **نهج البلاغه**، پیام عدالت، تهران. 1389
- 36- قمی، شیخ عباس، **مفاتیح الجنان**، دارالثقلین، قم. 1385
- 37- کلینی، محمد، **اصول الکافی**، ج 5، انتشارات جامعه‌ی مدرسین، قم. 1378
- 38- مجلسی، محمد باقر، **بحار الانوار**، ج 77، مؤسسه الوفاء، بیروت. 1403
- 39- محمدی ری شهری، محمد، **میزان الحکمه**، ج 7، انتشارات دارالحديث، قم. 1385.

مجلات

- 40- عجمین، احمد، ماهنامه‌ی فرهنگی اجتماعی دیدار آشنا، ج 45 و 46، 1382
 - 41- مجیدی، محمد رضا، فصلنامه، دانشگاه اسلامی، شماره‌ی 16، 1387
- سایت‌ها
- 42- <http://www.emomhossein.com.ezot%20&%20azadegi>
 - 43- سید محمد مرتضوی 911255 [http://www.ferdosershod.com/showdata.aspx? =](http://www.ferdosershod.com/showdata.aspx?=)
 - 44- راضیه بدیعان و دکتر سید ابراهیم میر شاه جعفری 20% <http://www.magiran.com/magtog>
 - 45- دکتر صفری DA%8c%8b%88%D9% <http://www.sokhanetarikh.com>
 - 46- سلمانعلی رحیمی 1017.pdf <http://www.maaquran.org/files/pdf/1017.pdf>
 - 47- سید حمید رضا علوی 951/1340/1341/3830.aspx <http://www.noorpoital.net/951/1340/1341/3830.aspx>
 - 48- 3979?p=<http://www.samamos.com/?p=>